

Ese de d'ove ori in septemana:

Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
 „ patrarin de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Corospundintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe.

Feliuritele rase ale albineloru.

Naturalistii timpului nostru, in istori'a naturala vorbindu despre clas'a a 5. a insecteloru, sub famili'a a 2. ni aducu la cunoscentia patru rase de albine de a tota lumea, a nume:

I. *Albin'a aductoria de miere*: (Apis melifica, Honig Biene) care in tote 5 partile lumei este cunoscuta, si de care se tienu si albinele nostre.

II. *Albin'a mare sudasiatica*: (Apis dorsata) cu unu corpu lunguretiu si mare, mai ca vespui, este cu multu mai mare de catu albinele nostre. S'a facutu incercare a se introduce la noi, inse pana acum nu s'a potutu aclimatisa.

III. *Albin'a indica*: (Apis indica) pre diumetate mai mica, de catu albinele nostre.

IV. *Albin'a mica sudasiatica*: (Apis florea) cu trei parti mai mica de catu albinele nostre.

Ceste din urma trei rase nu au, pentru noi, nici o insemnitate, deci ne vom ocupa de ras'a prima (Apis melifica) care, fiindu ca variédia cu colóra, marimea si insusirile ei, de dupa tierile in care se afla, se imparte éra si in patru rase principale, si anume:

Prim'a rase principala: *Albin'a nordica européna*. (Die nord-europäische Biene.) Se afla in Europ'a nordica mai cu séma, apoi inca si in Afric'a, Asi'a apuséna si in Americ'a. Acésta rase se imparte in urmatóriele subrase:

a.) *Albinele germane*: (Deutsche Biene), inca din timpurile vechi fórté cunoscute in Germani'a. Colórea loré este preste totu sura séu mai multu négra, au putiena inclinare spre roire, si sunt cunoscute de cele mai gefuitorie albine.

b.) *Albinele carniolice*: se afla mai cu séma in Carnioli'a, colórea loré este cam cenusia, sint fórté roitorie si producu multi trentori.

c.) *Albinele grece*: (Apis cecrops) se afla mai cu séma in Greci'a pre muntele Hymetus langa Aten'a, colórea loré este cam casi rugin'a ferului.

A dóa rase principala. *Albin'a sudeuropéna*: (Die bunte südeuropäische Biene) se afla in Sudeurop'a si in Asi'a-mica, este de asemene marime cu albin'a nordica, inse cu totulu de alta colóre, soldii pantecelui ei sunt galbini aurii, galbini aramii, séu rosii intunecati, si pentru diferinti'a colórei peptului si spateloru, se imparte in dóe subrase:

a.) *Albin'a italiana*: (Apis ligustica) cu spatele negre si trei soldii a pantecelui de langa peptu galbini aurii. Se afla mai cu séma in Itali'a (in Mir'a langa Veneti'a, Liguri'a, Pregelu, Poschiavo etc.) Acésta rase, pentru calitatile ei cele bune, a ajunsu moderna pre totu loculu pre unde este introdusa apicultur'a rationala.

Despre aceste albine a scrisu Virgiliu in a 4. carte a sa despre economia, vedi versulu 88. f. f. Spinosa a fostu primulu scrietoriu carele a numit'o „apis ligustica.“ Se dice in mitologia, cumca Joie — pentru ca a indulcitu cu miere pre nou nasentulu dieu, — de bucuria i-a datu colóre auria.

b.) *Albin'a sudeuropeica comuna*: cu peptulu si spatele galbine. Acésta se afla in Asi'a mica, Holandi'a si Belgi'a, si de aci translocata in Franci'a, este preste totu galbina ca vespele.

A treia rase principala: *Albin'a africana galbina*. (Die bunte afrikanische Biene). Acést'a este in colórea celei sudeuropeice de sub b., ceva inse mai mica, si se imparte in dóe subrase:

a.) *Albin'a egipténa*: cu peru albu pre spate.

b.) *Albin'a africana*: cu peru negriciosu pre spate.

A patr'a rase principala: *Albin'a africana négra*, séu *albin'a de Madagascaru*: se afla pre insulele Madagascaru, Bourbon si Mauritius, acésta rase inca este mai mica de catu prim'a si a dó'a rase principale. (Pana aci dupa Dathe.)

S'a mai aflatu inca un'a rase de albine din Americ'a fora

acutiu (Apis melipona minuta) pre care Drory, renumitulu stu pariu francesu din Burdigal'a, le-a produsu la espusetiunea din Salisburgi'a; marimea loré este numai ca a musceloru de rondu, edificiu loré este orisontalu, nu inghipa dara musca binisioru, si producu putienu sporiu, deci nu merita a vorbi multu de ele.

Tote amintitele rase de albine, am avutu oca siune a le vedé in Salisburgi'a in cabinetulu dlui Dr. A. Polmann. Nu potu a nu exprime bucuri'a ce me cuprinsese acolo, candu am vediutu in acelu cabinetu cumca albinele cele mai laudate — italiene — de sub a. sunt asemenea cu albinele ce le posedu si eu in mare parte, si care eu le-am ereditu dela parentii mei din Dobresci — in comitatulu Carasiului — langa riulu Beg'a.

Si fiindu ca uniculu romanu, cu care m'am intalnit in Salisburgi'a dlu Stancovicu din Caransebesiu lipsia de langa mine; bucuri'a mea am impartesit'o stupariloru germani — pre carii ii consideramu de mai esperti, — intre cari éra si mosiulu Dzirzon. — Li pusei intrebaré: cum este cu potintia a posedu eu albinele italiene, pre care neci eu neci parintii mei nu le-au procuratu din Itali'a? (fresce ca neci sciamu despre diferite rase nainté cu 20 de ani) pre care germanii le introducu in ruptulu capului in Germani'a, si cu care facu chiaru monopolu, — candu vendu abia unu pumnu de albine si una regina cu câte 6 fl. v. a.? Si de unde albinele italiene in Banatu, despre care sfatosii stupari germani nu facu neci o amintire?

Stuparii, de cari intrebaiu, voiau a me capacita cumca albinele mele in Banatulu Temisianu au venitu prin transplantare de sine. E bine dloru li disei, dara pentru ce nu s'au transplantatu ele din provinci'a Venetiei, mai aprópe, in Tirolu si Salisburgi'a? Incepuramu disput'a din punctu de vedere istoricu, si le documentai, ca numai cu coloniile romane s'au translocatu si albinele, pentru-ca ori unde s'a intinsu imperiulu romanu, aflamu albine galbine, si anume in Asi'a mica, Afric'a si la noi in orientu. Ca se-mi credeti, — li disei — noi avemu si albine negre de la coloniile germane din Banatu, avemu chiaru si carniolice, pre care stuparii nostri din traditiune vechia le numescu bune pentru ca roescu multu, éra pre cele negre germane le numescu gefuitorie. (vedi cartea lui Tomiciu §. 24. fó'a 92.)

Acum noi in Banatu le avemu pre tote la olalta, si de aci se nascu bastardele, — dupa cum se nascu reginele, asia se inmaltiescu si albinele, candu mai multe galbine, candu negre, candu carniolice.

Stuparii nostri insusiescu colórea calitatiloru, éra nu calitatile colórei, séu mai bine disu, raseloru, — ei dicu ca albinele gefuitorie sunt negre, pentru ca mergu la géfu si se ungu cu miere, ei nu sciu cumca si colórea négra si instinctulu spre gefuire vine de la rase (precum s'a disu mai susu *la prim'a rase principala sub a.*)

Am promisu stupariloru nemti ca li voiu trimite albine din Banatu, si am si trimisu dlui Andreiu Schmid redactorelui din Eihstädt.

Voiu ca se li derimu monopolulu, candu li aretu ca si noi avemu albine italiene, facu atenti pre toti stuparii nostri, ca se se ferésca de a cumperá albine de prin Germani'a, pentru ca acolo morbulu albineloru asia numitu *mucedá* (Faulbrut) este fórté latitu, si eu am dechiaratu in adunarea dela Salisburgi'a cumca noi nu-lu cunoscemu, se ne ferésca Ddiou, pentru ca acestu morbu este celu mai periculosu albineloru. Suut casuri in Germani'a unde prin acestu morbu epidomicu s'au pustiitu stuparii intregi.

Deci inca odatata facu atenti pre stuparii nostri, ca in interesulu stuparitululu nostru comunu, se nu cumpere stupi italiani din Germani'a. Avemu noi stupii nostri fórté buni, numai se-i scimu cultivá si prasí bine. Si daca totusi ar voi cineva a-si procurá albine italiene galbino, apoi adreseze-se catra renumitulu stuparii

Luigi Sartori deputatului și presedintele de la „Associazione Centrale d'apicoltura” — în Milano (Mailand).

Am promis în Nr. 18. a stimatei foi „Lumina” cumca voi vorbi din punctul de vedere istoric despre albinele românilor din orient, — mi lipsesc în unele date pozitive, pentru că nu pot eu forma și constată totul cu albinele mele, și pentru că se nu presupune cineva, că eu mi-am procurat albine italiene: deci provocu pe toți amicii stupari români a-mi trimite câte una regina și două albine din fie-care regiune romanescă, fora diferența de provincie.

Totu-odată așiu dor să știu apriat, în ce stare se află stuparitul în toate partile locuite de români, și de ce undeva este cunoscutu morbulu „mucedă” (Faulbrut.)?

Toate acestea mi se potu împărtăși prin epistole simple francate, ultimă posta Aliosiu per Temesvár.

Aliosiu în 15. noemv. 1872.

Vincentiu Schelegianu

parocu gr. or. și asesoru consistorialu.

Despre sevarsirea mântuirii omnilor prin Isusu Cristosu.

Dumnedieu tatalu trimite pe fiulu său.

„Eta! fecior'a va lua în pantece, și va născă fiu, și se va chemă numele lui Emanuilu, ce se talcușce cu noi este Dumnedieu.” (Matei 1. 22. și Isaia 7. 14.)

Implinindu-se cei 5508 de ani dela caderea stramosilor nostri, și cei 490 de ani dela proroc'ia lui Daniilu, a bine voitu Dumnedieu tatalu a trimite pe fiulu seu celu unulu nascutu din veci, pe pamentu 'a trupu omenescu ca se invetie și se-i mântușca pe omni de pedeps'a cea drepta. fiulu lui Dumnedieu așia dara s'a pogoritu pe pamentu luandu trupu omenescu.

Acăsta pogorire a fiului lui Dumnedieu pe pamentu n'are se se întelēga, că elu s'a mutat dintr'unu locu la altulu, pentru că elu ca Dumnedieu adevăratu este pretutindenia, ci are se se întelēga că elu, nevediatu dupa Dumnedieirea sa, au avutu vo-inti'a de a îmbracă trupu omenescu și a se înlocui între omni.

Voindu fiulu lui Dumnedieu se ie trupu omenescu, s'au conceputu de catra Duhulu Santu în Sant'a și prea curat'a Maria, ceea ce șimu din cuvintele Archangelului Gavriilu catra Mari'a, Luca 1. — 35. „Duhulu Santu se va pogori peste tine și puterea celui prea înaltu te va umbri.” — Prin acăsta concepere a Mantuitorului s'au implinitu cuvintele prorocului Isaia „Eta! fecior'a va lua în pantece și va născă fiu și se va chemă numele lui Emanuelu” 7. 14. Conceperea fiului lui Dumnedieu a fostu mai pre susu de fire; — că a fostu și fara prihana, pentru că dreptatea lui Dumnedieu a cerutu acăst'a, ca acel'a carele a venitu se curat'ășca lumea de pecate, se fie curatu de ori ce pecatu.

Causele de ce fiulu lui Dumnedieu a trebuitu se ie trupu omenescu, spre rescumperarea nēmului omenescu de sub jugulu pecatului, au fostu:

1) Ca tatalu cerescu se-lu privēșca pe densulu casu cum elu însuși ar stă sub pecatu, și că Elu, ca omu și Dumnedieu, se îndestulēșca dreptatea lui Dumnedieu. — Acăst'a se întelēge din cuvintele Apostolului Pavelu catra Corinteni Cap. II. 5. 21. „Celu ce n'au cunoscutu pecatulu, pentru noi pecatu l'au facutu, ca noi se ne facemu dreptatea lui Dumnedieu intrēnsulu.” —

2.) Isusu s'a facutu omu, pentru ca în persōna vediatu se descopera omnilor voi'a lui Dumnedieu, și se-i atraga pre densii catra sine spre calea catra fericirea cea vecinica. — Acăst'a o dice Isusu la Ioanu Cap. 15—15. „De acum'a nu ve voiu chiamă slugi, că slug'a nu șcie ce face Domnulu seu, ci v'am chiamatu amici pentru că toate, ce am auditu dela tatalu meu, v'amu aretatulu vōua.” —

3.) A trebuitu Isusu Cristosu se ie trupu omenescu pentru că Elu, ca omu, se arete omnilor prin vietuirea sa cea atotu onesta (cuvioșă), că elu implinesce legea și voi'a lui Dumnedieu, și cumca și ei prin o vietuire onesta numai, potu se implinēșca, legea și voi'a lui Dumnedieu. — Despre acăst'a Apostolu Pavelu catra Galateni 4. 4. „Era daca a venitu plinirea vremii, a trimisu Dumnedieu pre fiulu seu celu nascutu din muieru, carele s'a facutu sub lege; ca pre cei de sub lege se-i rescumperu.” —

4.) Isusu Cristosu s'a facutu omu, pentru ca se pōta muri, și prin mōrtea sa îndestulindu dreptatea lui Dumnedieu, se ne mântușca de pedeps'a cea vecinica. — Despre acăst'a vorbesco Apostolu Pavelu catra Evrei 2. 15. dicendu „Daca s'au facutu pruncii partasi trupului și sangelui, și acel'a-si asemenea s'au fa-

cutu acelor'a-si, ca prin mōrte se surpe pre celu ce are stepanirea mortii, adeca; pre diavolulu.” —

Acestea sunt causele cele mai cumpenitōrie, de ce fiulu lui Dumnedieu a luat trupu omenescu și s'a pogoritu între omni.

Numele Isusu însemnēza „Mantuitoriu și santitoriu,” acăst'a se cunōșce din cuvintele Archangelului Gavriilu catra prea curat'a fecior'a Mari'a (Matei capu 1.—21), „Si se va chiamă numele lui Isusu, pentru că elu va curat'ă pre poporulu seu de pecate.” — Era numele Cristosu însemnēza „Unsu,” — adeca: alesu, că elu ca Dumnedieu și omu în vietuirea sa cea santa, prin patim'a și mōrtea sa se ne scōta pre noi de la osend'a cea vecinica.

În testamentulu celu vechiu se ungeau imperatii, preotii și prorocii. — Acăsta ungere s'a rōnduitu de Dumnedieu; 1. ca poporulu se întelēga, cumca alegerea este Dumnedieșca; 2. pentru ca prin ungerea cea vediatu i se împartășcesc celui Unsu spre sevarsirea cea vrednica a diregatoriei sale darulu și ajutoriulu lui Dumnedieu. În loculu untului de lemn, cu carele se ungeau imperatii preotii și prorocii, s'au sevarsitu Ungerea Mantuitorului prin aretarea și pogorirea cea vediatu a Duhului Santu în chipu de porumbu, și prin cuvintele parintelui cerescu rostite la botēzulu lui Cristosu: „Acăst'a este fiulu meu celu iubit, întru carele bine am voitu.” —

Trei diregatorii de capetenia au avutu Isusu Cristosu; celea trei diregatorii de capetenia în testamentulu vechiu ce le ocupau persōnele deosebite, le au intrunitu Isusu Cristosu în persōn'a sa, și așia, că Elu a fostu de odată imperatu, preotu, și prorocu său invetitoriu. Elu este imperatu, pentru că elu prin puterea sa cea nemarginita, direge biseric'a și o așia de înfruntarile dușmanilor sei. — Despre acăsta diregatoria alui Cristosu spune Evangelistulu Luc'a 1. 12. „Domnulu Dumnedieu i va dă scaunulu tataneseu, a lui Davidu, și va domni peste cas'a lui Iacobu în veci, imperatii sale nu va fi sfarsitu.” —

Isusu Cristosu este preotu, pentru că prin jert'ă mōrtii sale ne au împacatu cu Dumnedieu. Apost. Pavelu dice la Evrei 5. 6. „Tu esti preotu în vēcū, dupe rōnduie'l'a lui Melchisedecu.” —

În urma este Cristosu prorocu său invetitoriu, pentru că elu a descoperitu nēmulu omenescu tainele imperatiei ceresci, ni-au descoperitu voi'a tatalui cerescu, ne-au invetiatu cum se implinim poruncile cele înalte Dumnedieesci, și a prēdisu chipulu patimirei și alu mōrtii sale, precum și respirea Ierusalimului de români, și latirea invetiatorei crestine la toate popōrale pamentului. — Catra acestea trei diregatorii fōrte maretie, și catra implinirea lor, fu trimisu Isusu Cristosu în chipulu sus aretat de la Duhulu Santu prin binecuvēntarea tatalui cerescu. — Așia-dara Isusu Cristosu este fiulu lui Ddieu unulu nascutu. — Cumca Isusu Cristosu este fiulu lui Dumnedieu celu unulu nascutu, acăst'a au marturisit'o parte elu însuși, parte parintele seu celu cerescu. — Isusu Cristosu au marturisitu acăst'a înainte lui Nicodimu, dicendu-i „Așia au iubit Dumnedieu lumea, cătu și pro fiulu seu celu unulu nascutu l'au datu, ca totu celu ce crede întru densulu se nu piēra, ci se aiba viet'ă de veci.” (Ioanu 3. 16.) Si candu fu dusu înainte Archiereului Caiaf'a, acăst'a l'au întrebatu, ori de este elu întra adevēra Cristosu fiulu lui Dumnedieu, și Elu a respunsu: „Tu ai disu, eu șunt.” (Matei 26.)

Era parintele seu celu Cerescu l'au dechiaratu înca cu cuvēntu respicatu de fiulu seu. — Așia au resunatu glasulu parintelui seu celui cerescu la apele Iordanului, candu Isusu s'au botēzatu, era Duhulu Santu se aretase în chipu de porumbu: „Acăst'a este fiulu meu celu iubit, întru carele bine am voitu.” — adeca: se mântușcu lumea. — Asisderia au resunatu cuvintele aceste ca adausu: „pe acăst'a se-lu ascultati” — și pe muntele Tavorului la ocașia schimbării la facia a lui Isusu Cristosu, fiindu de facia trei invetiacei, Petru, Ioanu și Iacobu, și Ilie și Moisi ca reprezentanti ai testamentului celui vechiu.

Noi dreptcredincioșii crestini ortodocși marturisim acăsta dojana mangaitōria a credintei nōstre crestine prin cuvintele: — Si într'unulu Domnu Isusu Cristosu fiulu lui Dumnedieu celu unulu nascutu, carele din tatalu s'au nascutu mai înainte de toti vecii.” — Acestu simvolu s'au asediatu și întaritu de Santulu Sinodu 1. a tōta lumea dela Nicea la Anulu 325. în șapte articli, unde s'au stabilitu și formulatu credint'a crestineșca despre Dumnedieu tatalu, și despre Dumnedieirea fiului lui Ddieu, și apoi la acestu simvolu s'au mai adausu alti cinci articli în sinodulu ecumenicu alu II. la Anulu 318. sub Teodosiu celu mare, așia „Cel'a ce crede întru elu, nu se va judecă: era cel'a ce nu crede, ēta că se va judecă, că n'au crediatu întru numele celui unuia nascutu fiului lui Dumnedieu” (Ioanu capu 3. 18.) — Aminu.

Constantinu Popovicu
parocu și asesoru consisto.

Responso

Domnului interpelantă din Nr. 21. a foii „Lumina.”

Alegerea Capelanului în Berechii e defiptă pe serbatorea din 21. a luni curinte.

Nu s'a pututu publică deodata cu concursulu, adeca cu multe septemani înainte, pentru tēm'a de spargerea drumurilor, care pe acolo, în timpul de tōmna — sunt neumblabili. —

Altecum pentru Domnulu interpelantă, nimicu nu e intardiatu. — Avantagiulu ce voiesce Dni'a sa a-lu face: din parochu la capelania, — dēca se va purtă precum au inceputu a-si gati căile prin Berechii! — ilu va dobandi de siguru dela consistoriu, si fora de recursu.

Chitighasu 13. noemvre 1872.

Petru Chirilescu m. p.
protopopu.

Caus'a stipendistiloru la noi.

Caus'a stipendistiloru la noi dupa mine e un'a din cestiunile natiunali vitali. Necesitățile timpului, venitoriulu Romanismului ne invita a ne ocupă cu tōta seriozitatea de dens'a.

Noi suntemu seraci. Patri'a ni e seraca, seraca de fontani pentru adaparea culturii si literaturii natiunale, seraca de institute de instructiune si educatiune, si cu deosebire suntemu seraci — de o universitate; trei milione de Romani n'avemu una unica universitate romana, unu unicu Parnasu unde sē ne potemu cultivă generatiunile regeneratōrie de natiune, unde sē ne potemu cresce apostolii sciintieloru.

Totu seraci'a în care inotămu, la fōrte pucini ni permite a ni potē cresce copiii pre la institute straine bune.

În faci'a acestei precarie stări, este o norocire, pentru prezentulu si venitoriulu nostru, că înca de multu începura a se creă ici si colia câte una fundatiune de stipendia.

Cātu de salutarie, câtu de binefacatōrie, sunt astfelu de institutiuni pentru prosperitatea nōstra natiunale si a venitoriulu Romanismului, nu potē sē nu fia destulu de priceputu fie carui Romanu.

Acelu buchetu de flori desfātātōrie, cu cari alte natiuni se mandrescu prin raporturile anuale de la scōlele superiori, la noi Romanii austriaci, lu aflămu compusulu din totalitatea junimei academice romane, de pre la universități si politehnice straine. Si din acestu contingentu — micu în raportu, cu numerulu nostru — cea mai mare parte sunt stipendistii. Credu deci că caus'a acestor'a merita una mai mare atentiune din parte nōstra; căci una mare parte din sarcin'a venitoriulu nostru jace pre umerii acestor'a. Archivele diferiteloru fundatiuni de stipendia ni spunu că, cea mai mare parte din lamur'a inteligentiei nōstra de astadi, ce ne bravēza înflorirea romanismului, e fructulu acestor'u fundatiuni. Consecinti'a ne îndreptătesce a asteptă si pre venitoriu înca mai imbucuratōrie fructe; de aceea cu credu a fire nu fora cale de a ne ocupă cu tōta seriozitatea de stipendistii nostri.

Unu gradinariu bunu tinde a-si îmbunătăți gradin'a sa mai multu calitativu, de câtu cantitativu. Numai atāti pomi plantēza în dens'a, căti crede conformu conditiuniloru sale a potē cultivă bine. Elu scie că arborele-ca si stratulu, numai atunci i produce fructe escelenti si imbucuratōrie, dēca au nutrementu suficiente. Diligentia sa si-o îndreptă spre a li dá cultur'a cuvenita, si acēst'a o regulēza dupa influentiile timpului.

Cam acēst'a modalitate ar trebui — dupa mine — sē urneze si natiunea romana cu stipendistii sei.

Ne potemu mandri că avemu unu numeru frumosu de fundatiuni stipendiarie, numai căta cam pre la tōte domnesce unu feliu de multomania, placerea de a numeră stipendistii multi. Unu usu reu acēst'a, care ar trebui stirpitu. Nu sum contra numerulu stipendiatiloru; dar acēst'a ar trebui înainte de tōte sē-lu facemu pendente de dotatiuni. Sē avemu căti de multi stipendistii, numai toti sē fia — dupa trebuintia bine dotati.

Unu economu d. e. potē sē prepare cu unu pontu de carne mancare pentru duoi lucratori ai sei, dar totu din asta cantitate potē si pentru 4, 5. Diferinti'a inse va fi că cei duoi se vor satură bine, la lucru vor face progresu imbucuratori, cei din urma abia si-vor alină unu picatuu fōmea, si nici nu vor incepe bine la lucru fōmea li va stă dupa capu! De sporiu la lucru nu e vorba; si nici nu e de miratu, căci tōte sciintiele medicale ne invētia, că unde lipsesce alimentatiunea, corpului, acolo lipsesce poterea, voi'a chiar pentru labōre, însufletirea, entusiasmulu pentru o încordare nobile — atātu fisica, câtu si spirituale. Cei

dantai vietuescu, cei din urma vigetēza, urindu-si mai multu dilole vietii.

Asiă si cu stipendiale.

Una fundatiune, sē punemu că potē distribui pre anu pentru stipendia — o suma de 1000 fl; cu asta sumă potē avē d. e. 5 stipendistii la cutare univērsitate, cu căte 200 fl. si potē avē 2 stipendistii cu căte 500 fl. Diferinti'a va fi aceea, că cei din urma vor reesi bine în decursulu aniloru de studia, vor produce rezultate imbucuratōrie, ér dupa finire vor fi fie-care barbatu la loculu seu; vor facilită promovarea binelui natiunei, vor fi ageri aperiatori ai causei romane. Cei d'antaiu ambitionati de a-si fini studiale, potē vor îndură cu tari'a unei anime june, tōte calamitatile, tōte lipsele si suferintiele în decursu de 5—6 ani; finindu-si în acestu modu vegetativu studiale, dēca nu-si vor fini totu una data si viēti'a, multu nu va trece, căci poterile june sunt desecate, fundamentulu ruinarei vietiei sale si-l'a pusu pre timpul studialoru; si astfelu în locu de fructe si folōse, natiunea are perderi si daune.

Mi se va dice: Ei bine, dar stipendiale sunt chiar dupa conceptu, numai subsidia, ér nu intrēga susistentia unui teneru. — Asiă e numai câtu la Romanu altecum trebuie sē concepemu lucrulu. La noi cam de comunu stipendiale sunt unic'a fontana de substantia. Este cunoscutu că între primele conditiuni de concurentia dupa unu stipendiu, este paupertatea, prin urmare acēl'a e preferitu între alte conditiuni egali, care e în stare a documentă cea mai mare paupertate.

Si cari sunt aceia la noi? Sunt — cei-ce nu au a casa nemica, a caror susistentia dar e pendente singuru numai de la acelu stipendiu! Acēsta împregiurare trebuie luata în deplina si seriōsa consideratiune la statorirea tuturilor stipendialoru.

Una alta împregiurare ponderōsa, ce la formarea stipendialoru ar trebui sē nu se trēca cu vederea — este: perpetua schimbarea relatiuniloru sociali, schimbarea timpuriloru, si cu deosebire prin acele urbi, pre unde respectivii si-facu studiale. Scumpetea cresce din di în di preste totu loculu, cu o rapediune necredibile. De acēst'a ar trebui sē se tiena mereu contu. Dorere vedemu, că nu asiă se întempla, dupa câtu sum informatu, nici la o fundatiune. Formarea stipendialoru conformu acestor'u împregiurări ar fi un'a din primele recerintie. —

Mai la vale voi probă prin date positive, prin cifre, sum'a suficiente pentru unu studinte bine cruciatoriu. Aici nu esprimu numai dointi'a, ca tōte on nōstre comitete, directiuni ori comisiani, în man'a carora e pușă administratiunea si dreptulu de distribuire de stipendia, sē aiba totu de un'a în vedere împregiurările atinse, adaugendu fōrte bine nimerit'a observatiune a dlui Macelararu că, scopulu stipendialoru nu este ca pre tenerii nostri, întorcanduse de la studia, sē-i înmormentămu, ci ca aceia sē fia membri folositori natiunei.

Dar — sē me întoreu la propusulu de discută acēsta cestiune cu onorabil'ar asociatiune transilvana, si respective cu acei stimati dd. cari'avura bunatate a combate cu atātu energia adunarea generale din Sebesiu — îmbunatatirea stipendialoru, — pentru că acēsta asociatiune dintre tōte instituttele de asta categoria, e unulu mai generalu, adeca pentru toti Romanii, la care nu existe deosebire teritoriale, familiare, confesionale etc. —

Onoratulu comitetu, credu că nu fora destula base a propusu radicarea stipendialoru pentru filosofia, de la 400, la 450 fl; ér ilustrulu colonelu barone Ursu, propunendu 500 fl. se vede că în tempulu petrecerei sale îndelungato prin Viena si alte cetăti, a facutu esperiintie practice în acēsta privintia.

Nu sē aperu propunerea comitetului, ori a dlui Ursu — mi-e intentiunea, ci voiu se aretu prin argumente neresturnaveri retacirea, erōrea comisa de adunarea generale prin respingerea proiectulu comitetului si acēst'a în sperantia că asociatiunea cu prossim'a ocaziune, la adunarea din Deva va binevoi a apretiu argumentele si emendă erōrea.

Dlu Dr. Stoianu si cu dlu Crisianu, sustieneau că pentru unu teneru crutiatoriu e destulu 400 fl; chiar si în Viena. Multu m'ar deoblogă si pre mine, dar credu că pre toti stipehdistii, candu ne-ar invetia cum cu 400 fl. se reese în Viena!

Se potē că — acum 10—15 ani, pre candu si dlu Dr. St. si facea studiale la Viena, — vietuira va fi fostu mai estina, că dlu Dr. pre atunci va fi fostu în stare, cu buna economia a esī la cale cu 400 fl; dar — cine nu scie că astadi tōte sunt multu mai scumpe, unele pana si indoita mai scumpe, de câtu pre acelu timpu?!

Poftimu, luati tarifele pretiuriloru de atunci si de astadi si — ve veti convinge. Astadi cu 400 fl. potē că la nōu'a univērsitate din Clusiu dar de securu nici la un'a în Austro-Ungaria intrēga nu e cu potintia a reesi! Apoi scumpetea face progresu si nu regresu. Ori ce evenimentu nefavorabilu — face de tōte se urca

in pretiu, si apoi remanu urcate! — Metropolea face inceputulu cele lalte cetati provinciali o urma. Asiá d. e. s'a intemplatu cu catastrofele din 59. si 66. Asiá se scumpescu tóte cu ocaziunea espusetiunei locale in Viena, si credu cá mai asiá vor si remane. . . In an. 1868. d. e. se capetá in Viena in care-va suburbiiu o chilia pentru 2 persóno, cu serviciu cu totu, pentru 15 fl. la luna; in 1872. totu acea chilia nu o capeti din 28 fl. In Graz se capetá in 1869. o camera de o persóna cu 7 fl. la luna, acum in 1872. totu pentru acea camera trebuie sè dau 10 fl.

Pesta, de nu intrece dejá pre Viena, de securu stá pe o trépta cu ea.

Si in proportiunea in care se scumpescu cortecele din dí in dí, se scumpescu tóte.

Ei bine; majoritatea adunarei generale din Sebesiu, sustienú cumca sum'a de 400 fl. e suficiente si pentu Viena. — Fia-mi permis cu una scurta analiza sè aretu imposibilitatea.

Unu teneru are fericirea d'a primí de la asociatiune stipendiulu de 400 fl. pentru filosofia. I se dá la plecarea de a casa una rata de 100 fl. Mai antaiu din asta suma trebuie sè calatorésca pana la Viena; spelele vor fi, minimum 30 fl. In Viena inainte de tóte i trebuie cortelu, dar pana ce-lu afla, mai speséza cáti-va floreni in otelu. Ambla, ambla pana dá de unu cuibu in cutare suburbiiu, si déca-lu capeta cu 12 fl. e multumitu. Voindu a-si asecurá cortelulu pana la primirea a 2 rate din stipendiu (pre 3 luni) 'lu costa 36 fl; acum are de a se inscrie la universitate; i trebuesca la filosofia mai pucinu 16 óre pre semestru, á 1 fl. 5 cr. v. a. Acésta suma impreuna cu tacs'a de inmatriculare face 20 fl. in urm'a legiloru academice, trebuie sè o depuna in data, adeca anticipando. Pentru lumina si spelatu se punemu numai 2 fl. la luna, pre 3 luni se punemu numai 5 fl. — si éta capetámu sum'a de 91! I mai restau 9 fl. din rat'a prima. Cu acésta suma are sè traiesca crutiatoriu nostru teneru 3 luni de dile! sè solvésca viptulu, incalditulu, sè-si faca séu carpésca vestmentele si calciunii, sè-si cumpere cártile necesarie, — cari sunt fórte scumpe si cari, cu atátu sunt mai necesari, cu atátu mai anevoia le capeta prin bibliotece!

Vediendu deci cá 400 fl. nu potú sé ajunga pentru unu teneru, ori cátu de crutiatoriu sé fia acel'a, — se nasce intrebarea: Ce sè faca? Cum, in ce modu sè-si acomodeze viéti'a? se va dice póte, cá acei stipendisti se dee cáte-va óre de instructiune privata! Acést'a in a adeveru ar fi uniculu midilocu si refugiu, — cátu de raru si de cu greu se gasescu in sa atari ocaziuni! dar si candu s'ar capetá, sè ne intrebámu: pentru care scopu se tramitu stipendistii pre la universitati? Ca se invetie insisi.

E in fórte mare retacire celu ce crede, cá va prestá natiunei mai mari folóse, sustienendu cu stipendiale sale in decursu de 6 ani pre 2 teneri, in locu de unulu.

Am sustienutu si sustienú, cá mai bine unu maéstru, decátu duoi, ba decátu si trei carpaci.

„Albina.“

Bodesel (cottulu Zarandu.) 17/29 Noembre 1872.

Salutámu cu bucuria promisiunea Dlui Schelegeanu, din nr. 18. alu „Luminei“, referitoria la edarea unei carti despre albinaritu.

Am dorí se renuncie la conditiunea puse intru spriginirea publiculu. Neci o conditiune.

Preotii, invetiatorii, inspectorii de scóle ect: nu vor lip-si de la detorinti'a morala si natiunala-ce este impusa fiacaru romanu de a se folosi de tóte acele cai ce ducu la progresu materialu, din care apoi se nasce celu spiritualu, si din ambele acestea marirea si fericirea poporulu si a natiunei, — si acést'a e scóplu nostru alu tuturór'a.

Noi din parte-ne promitemu spriginirea cartii, si dorimu aparerea ei cátu mai ingraba. — Nicolau Butariu preotu si inspect. de scóle; Blasiu Codreanu, docinte gr. or. Pascu Florea jude comunalu.

Concursu.

2-3

Se deschide pentru statiunea invetiatorésca din Cinteiu, prtptulu Chisineului, inspectoratulu Simandului.

Salariulu e: 126 fl v. a. Pentru curatitulu si-incalditulu

Cu tiparilu lui Stofanu Gyulai. — Proprietatea si editur'a diecesei aradane. — Redactoru respundistoriu **Georgiu Popa (Pop).**

scólei 6 fl. 12 cubule de gráu, 6 cubule de malaiu, 12 orgfi de lemne, 30 centenarie de fenu, cortelu si gradina de legumi

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati, recursurile loru bine instruate, pana in 25. noembre. a. c. stil. vehciu a le substerne comitetulu parochialu, (cá in 26. ale aceleia-si Inni se va tiené alegerea.) producendu testimoniú despre absolvirea preparandiei, despre portare buna politica si morala si de calificatiune. — Cinteiu, 11. noembre 1872.

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine:
Constantinu Popoviciu m. p.
Inspectoru scol.

2-3

Concursu.

Dupa ce Dimitriu Theodoreanu invetiatoriu din comun'a Faz.-Varsiandu, Cottulu Aradului, inspectoratulu Simandului, au resignatu de statiunea sa invetiatorésca, — pentru ocuparea acestei statiuni se deschide concursu.

Emolumintele sunt: 1.) 126 fl. v. a. in bani numerari. 2.) 24 poiane de gráu; — 3.) 16 poiane de papusioiu; — 4.) 12 orgfi de lemne din cari este a se incaldi si scól'a; — 5.) diumetate sessiune de pamentu aratoriu, cortelu si gradina.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati pana in 25. Noembre. c. v. a. c. a-si trimitte recursurile in intielesulu statutulu organicu bine intocmite, candu se va tiené si alegerea, producendu carte de botezu cá sunt de religi'a gr. or. testimoniú despre absolvirea aloru 4. Clase gimnasiale ori 3 reale, afara de aceea cu testimoniú de cualificatiune si preparandia, atestatu despre purtarea morala si politica de pana acum'a; — adresate si trimise la subscrisulu comitetu parochialu in Faz.-Varsiandu. — In fine se cere de la recurrenti ca pana in dío'a alegerii se se presente in Sant'a biserica in un'a din duminecile séu serbatorile ce va cadé sub acestu timpu pentru de a-si dovedi sciinti'a in tipicu si in cantarile bisericesci. — In Faz.-Varsiandu, 5. Noem. 1872.

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine:
Constantinu Popoviciu m. p.
Inspectoru cere: de scóle.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu din comuna Gurbediu, in inspectoratulu Tincai, Protopresbiteratulu Oradii Mari; emolumintele sunt: 110 fl. 24 cubule de bucate, 8 orgfi de lemne, 6 jugere de pamentu aratoriu, cortelu liberu cu gradina, si venitululu din cantoratu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si trimitte recursele instruite: cu testimoniú despre absolvirea cursulu pedagogicu cu succesu bunu, testimoniú de calificatiune, si testimoniú despre purtarea morala, — la subscrisulu insp. cer. de scóle, pana in 6. Decembre st. v. a. c. in care se va tiené si alegerea.

Rippa (: p. u. Tenke:) 12 Noembre 1872.

In contielegere cu comitetulu parochialu
Nicolau Boitiu m. p.
Insp. cereualu de scóle

1-3

Concursu.

1-3

Pentru vacant'a parochia din Ternova, protopres. Siriei — Világos — statatoria din 160 de case — pe langa unu venitu anualu de: una sessiune de pamentu aratoriu, biru si stolele indatinat.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, — recursele loru provediute cu testimoniú despre absolvirea Teologiei si de calificatiune, si adresate comitetulu parochialu, — pana in 10. decemvre a. c. st. vechiu, in care di se-va tiené si alegerea, — le vor trimitte oficiolatululu protopresviteralu in Siria — Világos — preotii recurrenti inse vor avé preferintia, — alesulu va fi indetoratu, pana la anulu reposarii preotulu, pe a caruia parochie se escrie concursu, a dá diumetate din tóte veniturile parochiale veduvei preotese si orfaniloru.
Ternova 16. noemvre 1872.

cu scirea mea:

Comitetulu parochialu gr. or.

Nicolau Beldea m. p.

ad. prtpp. parolu si asosoru consistorialu in Siria.